

Izhaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za in s e r a t e se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIRA

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

**Upravništvo „Mira“
v Celovec,**

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXV.

V Celovec, 21. julija 1906.

Štev. 29.

Današnja številka obsega 6 strani in ima prilogo: „Slovenski Tehnik“.

Vabilo na shod zaupnikov.

Odbor „Katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“ je imel v četrtek, dne 19. t. m., važno posvetovanje, na katerem se je razpravljalo o nadaljnjem postopanju koroških Slovencev glede na nepričakovani nesrečni izid glasovanja o Koroški v odseku za volilno reformo. Odbor je bil **soglasnega mnenja**, da koroški Slovenci tega nečuvenega udarca **ne morejo in ne smejo vtakniti v žep!** Ker pa v tako važni zadevi odbor ne mara prevzemati odgovornosti za nadaljno postopanje, se sklicuje

shod zaupnikov v Celovec

na dan sv. Ane, v četrtek, dne 26. julija t. l., popoldne ob pol treh v dvorani gostilne „Buchenwald“.

Dnevni red:

Razgovor in sklepanje o daljnjem postopanju v zadevi volilne reforme in zaradi udeležitve na tretjem slovenskem katoliškem shodu v Ljubljani.

Prosimo gg. zaupnike, kateri bodo itak dobili posebna vabila, zaradi važnosti obeh zadev gotove in polnoštevilne udeležbe.

Vsak naj prinese vabilo s seboj!

Delo.

(Govoril v Kapli msgr. V. Podgorc.)

O starih Izraelcih vemo, da je vsakateri oče moral dati svoje sinove izučiti kako rokodelstvo. Zato so možje, kakor Savel, če tudi so bili sinovi najodličnejših rodbin, bili ob enem tudi rokodelci. In zgodovina nam pripoveduje, da je Izraelec vestno izpolnoval to dolžnost.

Vera starih Izraelcev se sijajno odlikuje od drugih verstev stare dobe tudi po svojem spoštovanju do dela: Že na prvih straneh sv. pisma čitamo besede: „Šest dni boš delal in opravljaj svoja dela“ (II. Mojz. 20, 9), in zopet: „Bog je dal človeka v raj, da ga obdeluje“ (I. Mojz. 2, 15), in pozneje: „V potu svojega obraza boš si svoj kruh služil“ (I. Mojz. 3, 19). „Od dela svojih rok boš živel: blagor ti, dobro ti pojde“ (Ps. 127, 2), in zopet: „Če kje vidiš delavnega moža, uvrsti ga med kralje“ (Preg. 22, 29). Ali se da delavnost odločneje dokazovati, ali se da delo lepše počastiti, kot je je častil Izraelec? Drugi narodi so zaničevali delo.

Krščansko dobo hočemo zdaj kar prezreti in stopiti v sedanost. V sedanosti prihaja prepad med delavci in nedelavci vedno globlji. In če tukaj govorimo o nedelavcih, razumemo s to besedo ljudi, ki zaničujejo ročno delo, telesno delo. Na eni strani se zbira gospoda, na drugi strani hlapci, in svet si misli, naj gospoda vedno le premošljuje, naj dela duševno, hlapec in delavec pa naj delata z rokami in mišljenje naj prepuščata študiranim stanovom. In vendar bi bilo potrebno, da tudi gospoda dela telesno, in ravno tako je delavcu treba, da se navadi nekoliko misliti! V sedanjih razmerah pa je drugače: gospod hlapca zaničuje, in hlapec zavidava gospodi njen boljši položaj. Delo je le zdravo v združenju z mišljenjem, in mišljenje bo le zdravo, če ostane združeno z delom, in kjer se oboje loči, kazen ne bo izostala. Le-ta ločitev prihaja pogubna za obe strani: pogubna na eni strani za stanovce, ki so se telesnemu delu odtelnili. Človek ni duh, človek ima svoje telo in le-to telo ni samo zato na svetu, da je in pije: telo potrebuje naravnega gibanja, naravnega razvoja, in to gibanje naj mu daje delo. Velik del tiste nervozitete, za katero trpi toliko olikancev, prihaja od tod, da človek ni primerno rabil svoje telesne moči.

Zato je pametno, če se je zadnji čas začelo več govoriti o telovadbi na srednjih šolah, če ob nedeljah vidimo mlade meščane hiteti v planine: Na goro, na goro, na strme vrhé! Pisatelj Robert Owen je že opozarjal: Koliko skrbi, koliko študij se porabi, da se sestavi in spopolni umeten stroj, recimo stroj za tiskarno; a kako malo se skrbi za najbolj umetni stroj: za človeški život! Telovadba, hribolestvo pa nam dela ne bočeta nadomestila. Če naj rod duševnih delavcev okreva in naj ne propade popolnoma v neurastenijo, treba je vse življenje teh ljudi, kolikor mogoče, predrugačiti, in jim dati nazaj, kar je bila sreča staršem: telesno delo.

Očitno je pa, da vlada med nami popolno zaničevanje telesnega dela. Dela le, kdor mora, kogar glad priganja, kdor je po svojem stanu k delu prisiljen. Moderno vzgojeni otrok ne ve več, da moramo v življenju kaj pretrpeti, kaj prenesti, se zatajevati, marveč misli, da je na svetu z namenom, kolikor mogoče sveta užiti! Tej mladini se zdi delo neka sila, neko trpljenje, ki ga nase vzame le prisiljeno. Manjka nam veselje do dela, ljubezen do dela, ki bi vse olajšala in pozlatila, to veselje je nekdaj izviral iz živega krščanstva, zdaj pa v srcih krščanstvo umira in izginilo je tudi veselje do dela! Vsled tega si iščejo najbolj nadarjeni sinovi ljudstva poklicev, kjer ne bi bilo treba telesno delati, in temu, imenujemo ga uradniški stan, se je posrečilo priboriti si udobnosti, ki jih drugi stanovci nimajo. Stalno plačo, pokojnina za starost, oskrbljenost za vdove in otroke. Akoravno ta stan ni podoben duhovniškemu, vendar ne more

dajati naraščaja svojem poklicu, ter neprestano odteguje delu najboljše moči. Mesta jemljejo kmetom sinove in hčere, to nam je dokaz, da človeški rod ne prospeva, kjer je popolnoma zapustil telesno delo.

Da so se olikanci odtujili delu, ima še druge slabe posledice. Človek ima dušo in telo, in pri izobrazbi naj bi se izobraževala telo in duša. A kaj pa je študiranje? Duh se takorekoč od telesa loči, le oko se upira v tisočere črke v knjigi, život pa se pozabi, in to fino izobrazbo začnemo že pri nežni deci: najlepši pomladni čas življenja jih priklenemo na šolsko klop, obsodimo jih v mnogoletno ječo, ki bi nam morala biti neznozna, ko bi si je ne nalagali sami.

In vse to delamo z namenom: naj se kaj nauči, da mu ne bo treba telesno delati.

In posledica te enostranske izobrazbe je: vidimo mnogo neštudiranih ljudi, ki so zmožni pravilnejšega in jasnejšega mišljenja, kakor učeni gospodje!

Zlasti pa je ena posledica pogubna: duševna izobrazba sama ne ukroti strasti in ne privadi človeka dobremu, in tako pride, da se premnogi olikanci vdajajo užitku brez mere, da moralčno popolnoma propadejo! Po pravici naglašajo socijologija, da ta moralčna propalost prihaja od zaničevanja telesnega dela! Mi to dejstvo utemeljujemo z dvema vzroki: odtujili so se veri in delu, in morebiti bi se tudi veri ne odtujili, ko bi bili ostali delavni. Saj je med vero in delavnostjo neka čudovita zveza: delavni človek ne bo sovražnik vere, in vera daje človeku veselje do dela!

Zato moremo spoznati, da intelektualna izobrazba ljudstva še ne pobraži! Zato so tudi že v raznih deželah, v Skandinaviji, v Švici in v Ameriki, začeli družiti šolski pouk s poukom v rokodelstvu, zlasti v Novem Jorku so nastale take šole (Working mens School).

In v tem oziru so nas menda prehiteli Japonci. V japonskih jetnišnicah se mladim kaznjencem daje posebno kočljivo, fino delo: izdelovanje emaila na bakrenih posodah. Tukaj morajo kaznjenci obračati ves pozor na fine predloge in to delo jim uredi zopet dušo, jih polagoma nrvstveno povzdigne. Vsaj tudi nam ni neznan, kolike vrednosti je delo za kaznjence: delo jih pomiri, daje jim poguma, delo jih blaži, povzdigne; da, „če kje vidiš delavnega moža, uvrsti ga med kralje,“ lenoba pa je začetek vseh grehov. Neki znan pedagog (Pestalozzi) imenuje enostransko duševno izobrazbo „Schwindelgeist“ in „Verstandespest“.

Grki so pravili o orjaku Anteju, da je postal nepremagljiv, kakor hitro je prišel v dotiko z zemljo; tak orjak je človek, če ostane zvest delu, tudi telesnemu in ne samo duševnemu delu.

Kakor moramo na eni strani intelektualno delo združiti z rokodelstvom, tako moramo na drugi dati delavcem priložnosti, da se povzdignejo iz vsakdanjih skrbi, omogočiti jim moramo duševne izobrazbe. V svojih društvih se mora delavec poučiti o potrebah časa in v društvih najti moči, s katero bo polagoma dosegel, kar potrebuje.

Koroške novice.

Političen shod priredi „Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“ v nedeljo, dne 29. t. m., popoldne ob 3. uri v gostilni g. Leitgeba v Dobu. Poroča g. dež. poslanec Grafenauer.

Deželna vlada naznanja, da se v zadnjem času zelo širijo razglednice, na katerih je naslikan naš papirnati denar. Ker bi se mogla zgoditi s temi razglednicami kaka goljufija, naj občinstvo pazi, da ne bo opeharjeno. Take razglednice se smejo prodajati edino le v knjigo-tržnicah, in bi bili torej trafikantje in drugi prodajalci razglednic kaznovani, ako bi prodajali take razglednice.

Izpremema učnega načrta za gimnazije. Naučno ministrstvo je izdalo naredbo, po kateri se določuje, da se bo odslej v sedmem razredu poučevala fizika štiri ure na teden. V drugem polletju ste dve uri določeni za kemijo. Obenem je ministrstvo odpravilo grške šolske naloge (iz nemščine v grščino) v sedmem in osmem razredu ter jih nadomestilo s prevodi iz grščine v nemščino.

Na celovski gimnaziji je bilo ob koncu letošnjega šolskega leta 482 rednih dijakov in 5 privatistov. Po rojstnem kraju je bilo 32 Celovčanov, 285 Korošcev, ostali razun dveh pa iz Avstro-Ogerske. Po narodnosti je bilo 84 Slovencev, (17,4%), Nemcev 395, 1 Italijan in 1 Mažar. Po veri je 449 katolikov, 1 pravoslaven, 27 protestantov in 5 židov. Odlikovancev je bilo 88, prvi red je dobilo 295, ponavljalni izpit 47, drugi red 28, tretji red 21, zaradi bolezni poznejši izpit 4. Šolnine se je vplačalo v celem letu 13'080 kron. — Slovenščina se je poučevala v 2 pripravljavnih tečajih (15 učencev) in 4 oddelkih (87 učencev, med temi 4 Nemci). Ustanov je imelo 50 učencev v skupnem znesku 9863 kron. Na zavodu je poučevalo 26 učnih moči, med temi samo dva Slovenca.

Matura na celovski gimnaziji. Dne 5. t. m. se je začel ustmeni zrelostni izpit, katerega je delalo 40 dijakov, med njimi devet Slovencev. Z odliko so napravili matura štirje Slovenci, in sicer: Ivan Katnik iz Rožeka, Janez Koch iz Velikovca, Boštjan Schaubach iz Drašč pri Zilski Bistrici in France Wastl iz Lovank pri Dobrlivasi. Nemci imajo 2 odličnjaka, tako da je izmed Nemcev 6% odličnjakov, izmed Slovencev pa 44%. Pa naj še reče kdo, da smo Slovenci manjvreden narod! Šest jih je dobilo poskušnjo v jeseni (4 Nemci in 2 Slovenca), dva Nemca pa sta popolnoma pogorela.

Sklep šolskega leta na gimnaziji v Kranju. Koncem šolskega leta 1905/6 je bilo na Kranjski gimnaziji 336 dijakov in tri privatistinke. Po rojstnem kraju jih je bilo 27+3 (privatistinke) iz mesta Kranja, 269 s Kranjskega, 13 s Koroškega, 15 s Primorja, 10 s Štajarskega, 1 iz Nižje Avstrije in 1 iz Hercegovine. Po narodnosti jih je bilo 329+3 Slovencev, 6 Nemcev in 1 Čeh. Izdelalo jih je 44 z odliko, 210+3 jih je dobilo I. red, ponavljalnih izpitov je bilo dovoljenih 46, II. red je dobilo 23, III. red 12 učencev, eden radi bolezni ni mogel biti izprašan. Izmed Korošcev imajo trije odliko (Muri Adolf I. b, Muri Ignacij IV., Muri Francišek VII.), 7 prvi red, dva smeta delati ponavljalni izpit, eden je dobil II. red. — Želeti bi bilo, da bi prihajalo vedno več dijakov s Koroškega na kranjsko gimnazijo, že z ozirom na to, da bi se vzgojili v narodnem duhu, da bi se izognili šikaniranju od strani nemškonacionalnih profesorjev (kranjska gimnazija je prva in poleg novomeške edina gimnazija v Avstriji, ki ima samo slovenski učiteljski zbor), še bolj pa da se izognejo vednemu nagajanju in preganjanju nemškonacionalnih sošolcev. Kakor kažejo jako častni uspehi v preteklem šolskem letu, tudi slovenski učni jezik koroškimi dijaki ne dela preglavic, stroški so manjši kakor recimo v Beljaku ali Celovcu, tudi društvo „Drava“ bi podpiralo gmotno to gibanje. Torej, koroški dijaki, pojdite na slovensko gimnazijo v Kranju!

Duhovniške in cerkvene stvari. Č. gg. duhovniki tinjske dekanije so sprejeli pri svoji konferenci v Dolini, dne 9. julija t. l., sledečo resolucijo: „V svesti si nadpastirskih opominov glede društva „prosta šola“, zavedajoči se odgovornosti v čujanju, da pouk krščanskih otrok ne bo brez Kristusove vere, — in ker so vsi učitelji na Koroškem pristopili k društvu „prosta šola“, katero se vojskuje za to, da bo poučevanje v ljudskih šolah brez vpliva „vsake konfesije“, — in ker so na velikonočni terek v Beljaku zbrani učitelji zahtevali, da mora krščanski nauk ven iz ljudskih šol v deželi, — in ker učitelji še posebej ustanavljajo podružnice omenjenega, od vseh avstrijskih škofov in od papeža obsojenega društva, — in ker smo v katoliški deželi, kjer prevaja verno ljudstvo, — protestujemo najodločneje kot dušni pastirji in v imenu vernega ljudstva, katoliških staršev, da bi nepoklicani odločevali o potrebi ali nepotrebi Kristusove vere v šoli, in odločno zahtevamo, da poklicano učiteljsko nadzorstvo, ki je postavno poklicano čuvati npravno-verski značaj ljudsko-šolskega pouka, odvrne učitelje od omenjenega protipostavnega in pohujšljivega ravnanja, ter jih opomni, da je ležeče v interesu dobre vzgoje, da so vzgojitelji otrok v složni ljubezni, kar pa je nemogoče, če učitelji obsojajo in odbijajo sodelovanje dušnih pastirjev, — in prosimo končno preč. kn.-škof. ordinarijat, da to resolucijo potrdi ter jo blagovoli predložiti c. kr. deželnemu šolskemu svetu.“ V Dolini, dne 9. julija 1906. (Slede podpisi vseh dušnih pastirjev tinjske dekanije.)

— Vsi duhovniki tinjske dekanije, zbrani na konferenci v Dolini, izjavljajo tem potom, da ne stopijo več v nobeno tako gostilno dekanije, kjer so samo protiverski časniki na razpolago, in pozivljajo tudi č. gg. sobrate, da takisto store.

Podpornemu društvu za slovenske dijake na Koroškem so letos pristopili: Kot ustanovniki: sl. klub narodno-naprednih poslancev v deželnem zboru Kranjskem po g. Iv. Hribarju 100 K; slavna posojilnica v Celju 100; g. Iv. Hochmüller v Beljaku, 2.—4. obrok, 60. Kot redni člani: sl. občinski urad v Zakotu 10; g. prof. Bož. Štifter v Kalugi 20; sl. posojilnica Žužemberk 20; gosp. Fr. Sadnikar, trgovec v Celovcu, 20; sl. posojilnica Maribor 30; sl. slovenski klub v Celovcu 20; sl. posojilnica v Šmarju 60; sl. posojilnica in hranilnica v Trstu 50. Kot podporniki: g. Anton Kožič v Ljubljani 3; g. dr. Ožbe Plavnik, avskultant v Celovcu, 2 (drugič); g. dr. Fr. Zbašnjik v Ljubljani 5; g. Vek. Knafelc, revident v Beljaku, 3 (drugič); gosp. župnik Jože Fric v Dvoru 5; g. And. Oražem v Guštanju 2; g. prof. dr. Al. Cigoj v Celovcu 5 K. — V kratkem se vrši odborova seja in potem občni zbor z natančnim poročilom odborovim. Za letos je odbor razdelil 800 K kot brezobrestna posojila 9 dijakom. Bila je to samo kaplja na vroči kamen pri skrajni bedi našega dijaštva. Preostanek za prihodnje šolsko leto je neznamen. Radi tega vse rodoljube slovenske, koroške in izvenkoroške, iskreno prosimo, da prispevajo tudi to šolsko leto kaj našemu društvu. Vsaki vinar je tu važnega pomena za nas Korošce, katerim tako pomanjkuje posvetne inteligence.

Poroka. V sredo, dne 18. t. m., se je poročil v Ljubljani naš rojak in vrli narodnjak, g. dr. Vinko Hudelist, praktični zobozdravnik v Velikovu, z gpdčno. Ano Julijo Soss-ovo iz Ljubljane. Poročil ju je g. Matija Perč, župnik na Dholici. Ženinu in nevesti, ki je tudi odločna Slovenka, naše najprisirčneje častitke! Bil srečno!

Spominjajte se šentjakobske šole!

Za narodno in gospodinjsko šolo v Št. Jakobu v Rožu so darovali: Šiler Herman v Skočidolu 3 krome. Nekdo iz Žoprač 1. Ivan Dolinar, kaplan v Dobrlivasi 10. Anton Godec, učitelj v Lembahu 4. Mih. Schmid, župnik v Solčavi 8. Upravništvo „Slovenca“ v Ljubljani 5. „Klepejeva družba“ škocijanskih narodnih deklet po M. Picej 6. Jurij Šenk, Makek, na Jezerskem 40. Valentin Primožič, župnik v Glinjah, 50. Jernej Slemnik v Staremtrgu, zbirka ob zažiganju kresov sv. Cirila in Metoda 5'40. Ivan Hiter, uradnik mestne hranilnice v Ljubljani (zbirka) 13. Valentin Lakner in Poldej Karl 5. Petošolci II. državne gimnazije v Ljubljani 26. Nekdo iz Breznice, Št. Jakob 1. Štefan Bayer, župnik (zbirka tinjske dek. konference) 18. Franc Knez, Ferjanc, v Št. Jakobu 25 kron. Skupaj 217'60 kron. Iskreno se zahvaljujoč za poslane darove zopet in zopet prosimo še nadaljne podpore

M. Ražun, župnik v Št. Jakobu v Rožu.
Ledenice. Tudi pri nas smo napravili letos mi slovenski fantje Ciril in Metodov kres, ob katerem smo z velikim veseljem prepevali slovenske pesmi. Imenitno je bilo, kaka jeza je vsled tega vila naše nemškutarje. In ti kresovi so pa tudi pomenili, da si bomo z naprej volili slovensko občinsko zastopstvo. Naj živi naš slovenski rod!

Klopice v šentiljski fari. (Ubogi kmet!) Ni pač velika naša vas. Po hribih imamo raztresene svoje njive in to, kar pridelamo, stane obilo dela in truda. In kako nam pomagajo naši posli? Pet hlapcev je bilo v celi vasi in vseh pet je izginilo! Ravno pred sečo in žetvijo! Hvalisana Vrba nam vzame vse dekle in hlapce.

Melviče. (Kres sv. Cirila in Metoda.) Že davno ni bilo videti toliko veselih obrazov, kakor na večer 4. t. m. Ta večer se je izkazalo naše ljudstvo. Med pokanjem topičev je plapolal velik kres na hribu Jankovem v čast sv. Cirilu in Metodu. Vsi, stari, mladi, žene in možje, so sodelovali, da nam je bilo mogoče napraviti tak velikanski kres. Pa ni samo ogenj in pokanje topičev razveseljevalo množice ljudstva, temveč sta tudi dva narodna fanta preskrbela rakete. Videti je bilo v naši bližini še več kresov, kakor na Kozovcu, kjer so tudi spuščali rakete, in na več drugih vrhovih. Posebno so se skazale Borlje, kajti tam so goreli trije kresovi. Pri tej priliki, ko je bilo precejšnje število ljudstva zbranega pri ognju, je nastopil g. Jank z majhnim govorom, v katerem nam je razlagal, kaj sta bila sv. Ciril in Metod in zakaj jih mi Slovenci spoštujemo in prižigamo v njuno čast kresove. G. Jank se je tudi vsem zahvalil, da jih je toliko prišlo; posebno zahvalo je pa izrazil tistim, kateri so darovali za stroške, ki so nastali vsled raket. Po

dokončanem govoru so se prepevale lepe slovenske pesmi, da so odmevale od vseh strani in opominjale, da se zbude še drugi, katere je tudi rodila slovenska mati in stanujejo med nami. Res se je vse lepo obneslo. Vse je poudarjalo, da se mora za prihodnje leto že prej skrbeti za vse, da se nabere potrebni denar, da bomo mogli sv. Cirila in Metoda še sijajneje počastiti. — Kaj pa pravijo naši „fortšritlarji“ k temu? Zdaj se še ni slišalo niti ene besedice. Samo toliko vemo, da so jo na ta dan potegnili iz vasi. Zdi se nam, da so zelo potrti in da se bodo šele s časom zavedli, kaj se je vse godilo. Njim pač smrdi vsaka slovenska beseda, in še bolj pa, če se slovenskim svetnikom v čast kaj napravi. Da jim vsaka slovenska beseda smrdi, lahko razvidimo iz tega, kar se je zgodilo, ko je občinski sluga pribil razglas deželnozbornske volitve, seveda lepo slovensko tiskan, na zid gostilne „Stabentheiner“. Samo eno noč in dan je visel omenjeni razglas, potem ga je že dobil „ta pravi“ v roke. A nemški plakat, vabilo „fajerbera“, visi že čez tri tedne ravno na istem zidu. Fej! Sram naj bo tistega, kateri je raztrgal slovenski razglas, ki je tudi bil podpisan od deželnega predsednika. To so res „naprejbekaki“. Povemo jim pa, če bodo tako delali, da bomo boj nadaljevali brezobzirno, in število njih odpadnikov se bo še bolj množilo, kakor se zdaj že množi!

Tretji izmed dveh fantov.

Podsinnjavas. Krščansko socijalno pevsko in delavsko društvo priredi dne 22. t. m. ob pol štirih popoldne v Svečah pri Adamu javen shod s sodelovanjem tamburaškega društva „Strel“ iz Borovelj. Na sporedu je več poučnih govorov. Organizaciji govori g. B. Osana, delavec iz Celovca. Med odmorom in po končanem zborovanju je tamburanje in petje. — Ker je delokrog našega društva zelo obširen, pohitimo to pot, kakor še večkrat pozneje, v ponosne Sveče, kjer se nadejamo, da nas bodo naši stanovski tovariši, kmetje in delavci, v obilnem številu obiskali in tudi pristopili v naše društvo. Rojaki! Naš namen je lep in želje naše so edino le pomagati našemu ljudstvu do blagostanja. Da se pa to doseže, se je treba učiti in zopet učiti, ker le potom izobrazbe je mogoče priti do samostojnosti in blagostanja. Zavedamo se velike naloge delavskih društev. Iz tega se morata razviti dve stanovski organizaciji, in sicer delavsko strokovna in gospodarsko strokovna, ki boste sicer ločeni po stroki, vendar šle skupno ramo ob rami v boj za svoje pravice. Zato pa vsi, ki čutite z narodom in delavskimi sloji, pridite v naš krog, da izvojujemo narodu in delu čast in zmago. Sladko in blago je delati za ljudski blagor, ali življenje brez dela je — mrtvo. Odbor.

Spodnji Rož. Gosp. urednik! Vsega so Slovenci krivi! Če v Kapli na Dravi staro ženko bolha vščipne, so krivi Slovenci, zakaj bolhi ne popipajo zobov! Če se nemškutarskemu čevljarju šilo zlomi ali si je zabode v roko, so krivi Slovenci, zakaj mu dajejo delo; če bi mu ne dali dela, bi se kaj takega ne moglo zgoditi! Tako so bili krivi tudi zadnje nedelje Slovenci! Bil je shod slovenskih kat. delavskih društev v Kapli na Dravi in vse se je mirno in lepo vršilo. Vsa delavska društva so odšla še pred večerom: ostali so pa v gostilni nekateri tuji delavci, ki delajo pri novi železnici na Borovlje, in nekateri domačini. Pozno po noči so prišli v Kaplo fantje iz Svetnevasi, nevem, ali nalašč na pretep ali samo na zabavo ali morebiti na oboje. Okolu polnoči so se stegli s tujimi delavci in so menda tri izmed njih hudo ranili. Zdaj bodo svetinskim fantom slavo peli na Spodnjem Štajarskem, ker delavec, kateri je dobil najhujše rane, je iz Spodnje Štajarskega; slavo njim bodo peli celo v daljni Makedoniji, ker med delavci so tudi Makedonci in bodo gotovo doma pripovedovali, kako se znajo obnašati nekateri fantje iz Svetnevasi. In vsega tega so krivi Slovenci! Zakaj so se tako zgodaj razšli in niso čakali na svetinske razgrajace in se pustili mesto tujih delavcev pretepati in z noži prebadati! Tako so vsakega greha, katerega storijo naši nemškutarčki, Slovenci krivi. V Svetnevasi so namreč z malimi izjemami naprednega duha, ali po naše nemškutarji. Vso zadevo zaradi pretepa ima zdaj sodnija v rokah.

Kapla v Rožu. (Razmere na novi železnici.) Žalostna novica mi je potisnila pero v roko. Zgodilo se je namreč na novi železniški postaji Svetnavas, ko je prinesla neka ženska neko pošiljatev, da jo je pustil uradnik na tisti svoj „Aufnahmeschein“ celi dve uri čakati, in sicer samo zato, ker ni razumela nemško. Najbolj značilno pa je, da je dobila ta „Aufnahmeschein“ celo uro po odhodu vlaka, s katerim je bila njena pošiljatev odposlana, in še takrat le na prošnjo neke železniške osebe. Ali niso to turške razmere? Vprašamo samo, kdo je železnico zidal? Ali je morda železnica last slav-

nih uradnikov na postaji Svetnavas? Če smo jo zidali, oziroma prispevali k zidanju mi koroški slovenski davkoplačevalci, imamo menda tudi pravico zahtevati, da se postopa z nami na naši zemlji, kakor se spodobi. Zahtevati pravim, kajti brezuspešnih prošelj smo že davno siti. Sicer pa prosimo vse slovenske višje kroge, da storijo primerne korake, da se naredi takim krivicam enkrat konec.

Št. Tomaž. Oslovski kašelji se je med šolarji tako zelo razširil, da so danes, dne 16. t. m., tukajšnji šolo za en mesec zaprli.

V Babnjivasi, v tinjski fari, je pogorelo pohišje p. d. pri Bužleju. Posestnik, gosp. Joža Lavre, gostilničar in obč. odbornik, je znan vrl rodoljub. Škodo so cenili na 4850 kron. Zavarovan je za 3400 kron.

Slovenji Šmihel. G. Luka Veršek, ki je živel tukaj v pokoju, in komur se morajo Šmihelčani zahvaliti za vsakomdeljska opravila, se je preselil med prijaznejše ljudi v Št. Andraž na Jezerskem. Tamošnji verni Slovenci so ga s srčnim veseljem sprejeli, v Šmihelu pa ni bilo ne enega farana, da bi stisnil v slovo roko svojemu dušnemu pastirju — — —

Iz Podjune. Zanimanje za ljudsko veselico, ki jo priredi akademično ferijalno društvo „Gorotan“ v Šmihelu nad Pliberkom, je med narodnimi Slovenci veliko. Ker je čisti dobiček veselice, ki se priredi najbrže dne 5. avgusta, namenjen narodni in gospodinjski šoli v Št. Jakobu, je pričakovati zelo obilne udeležbe ne samo iz spodnje, temveč iz cele slovenske Koroške v želji, pospešiti ustanovitev narodne in gospodinjске šole v Št. Jakobu in v prepričanju, da se za en popoldan vsi složno in veselo zabavamo ter se zavemo svoje skupnosti in prave sloge v narodnem oziru. Spored sicer še ni natančno znan, toda prepričani smo, da bo poskrbljeno za mnogovrstno zabavo.

Velikovec. C. kr. deželna vlada je z odlokom od 12. rožnika volitev Jožefa Nagele, pivovarja v Velikovcu, članom c. kr. okrajnega šolskega sveta velikovskega za dobo šest let potrdila.

Velikovec. Vsled naredbe c. kr. naučnega ministrstva imajo počitnice na ljudskih šolah znanprej namesto samo šest tednov cela dva meseca trpeti. Ker se pa ta naredba ne dotika začetka prihodnjega šolskega leta, tedaj se bo letošnje šolsko leto štirinajst dni poprej sklenilo kakor druga leta. Tako n. pr. se začnejo na tukajšnji mestni ljudski šoli počitnice dne 31. julija t. l., na naši „Narodni šoli“ dne 14. avgusta t. l.; na drugih šolah pa dne 21. avgusta t. l. Novo šolsko leto začne se pa kakor dozdaj, tedaj na nemški mestni šoli v Velikovcu dne 4. oktobra t. l., na naši „Narodni šoli“ dne 15. oktobra t. l., na drugih šolah pa dne 1. novembra tega leta.

Velikovec. Javno pohujšanje so dajali v nedeljo dne 1. t. m. ošabni mažarski huzarji med očitno božjo službo. Kadar so na prehodu skozi Velikovec, vedno kuhajo svojo menažo na cerkvenem trgu tik poleg cerkve. To seveda ni nič hudega. Toda kar se je zgodilo omenjenega dne, o tem ne moremo molčati. Pri tretji božji službi, ko so se pele inicije, so se vedli kuharji naravnost pohujšljivo, niti odkrili se niso. Pri prvem evangeliju je ravno došel oddelek huzarjev, in razven enega nobeden ni izkazal časti Najsvetejšemu. Isto se je godilo pri drugem evangeliju. Prišli so tako blizu, da so se ljudje morali umikati. Še lepše je bilo pri zadnjem evangeliju. Med tem ko se je dajal blagoslov, je kuhar drva cepil. Vsi ljudje so se pohujševali nad tem surovim in skrajno nedostojnim obnašanjem mažarskih vojakov, ki so s takim svojim obnašanjem le pokazali, da se jih drži še mnogo azijatskega. So pač bratje Turkov, kakor se sami radi ponajajo s tem. Ali nimajo vojaki določenih predpisov, kako se jim je treba obnašati, kadar srečajo Najsvetejšega? Če že sami nočejo izpolnovati dolžnosti napram Bogu, naj vsaj pohujšanja ne dajajo. Toda morebiti mislijo, da bodo Bogu tudi tako komandirali, kakor Avstrijem? Potem jim le povemo, da ima Bog še daljše sablje, kakor so mažarske.

Velikovec. (Trije pogrebi zaporedoma.) Dne 4. t. m. je umrl Janez Majrič, katerega smo pokopali dne 6. t. m. Rajni je bil žandar in pozneje davkarski sluga. Pred šestimi leti je stopil v pokoj. Ko se je ustanovilo pri nas veteransko društvo, je bil on zastavonoša. Po zimi je začel bolehati in omenjenega dne je po velikih bolečinah izdihnil svojo blago dušo v 72. letu svoje starosti. Pogreb je bil eden najlepših, kar jih je videl Velikovec. Udeležilo se ga je veliko občinstva, zastopniki uradništva okrajnega glavarstva, sodnije in davkarije, ter domači, šentpeterski in šentšufanski veteranci. Ganljiv je bil prizor ob grobu, ko je načelnik

velikovskega veteranskega društva g. Haider z zastavo in običajnimi vojaškimi besedami izkazal rajnemu zadnjo čast. Vse je bilo lepo. Edino klepar Schneider, vodja pogrebcev, se ni mogel kakor po navadi, zdržati svojih surovosti. — Dne 7. t. m. smo spremljali k zadnjemu počitku sedlarja Antona Feichtnerja. — Dne 8. pa smo izročili materi zemlji gospo Berto Husso, rojeno Obersteiner, ki je dosegla 72. let. Slednja je bila soproga g. dr. V. Husso, c. kr. višjega okrajnega zdravnika. Pogreba se je udeležilo mnogo občinstva in razni zastopniki. N. p. v m. vsi trije!

Za pobita okna „Narodne šole“ v Št. Rupertu pri Velikovcu sta darovala Joža Kravina v Bilčovsu 10 kron in Tavžaš v Selučah 1 krono. Hvala! Živeli nasledniki!

Iz velikovške okolice. „Mir“ je v 26. številki priobčil poročilo o obravnavi, ki se je vršila pri velikovškem okrajnem sodišču zaradi razbitih oken na narodni šoli v Št. Rupertu pri Velikovcu. Zelo sem se začudil, ko sem videl, da dopisnik ni imenoval obtožencev s polnim imenom. In zato si ne morem kaj, da ne bi jaz, kateremu je cela zadeva znana, vsaj onega ne imenoval s polnim imenom, ki se je sam priznal za krivca s tem, da je pred obravnavo plačal razbita okna. To je bil pisar pri velikovškem okrajnem sodišču, neki Samer. Pri obravnavi je bil sicer oproščen, ali dejstvo, da je že prej plačal povzročeno škodo, jasno kaže, kje je treba iskati krivca. Naravnost čudno se nam pa zdi, da se je Samerju svota, ki jo je plačal za pobita okna pred obravnavo, pozneje, ko je bil „oproščen“, vrnila. Nisem škodoželjen, ali kar je res, je res, in mora na dan. Naj bi kak Slovenec pobil v najhujši pijanosti najmanjšo šipico pri kaki nemški hiši, bi ga naši hajlovci gonili toliko časa, da bi sedel v zaporu. In nič bi se ne ozirali na njegove družinske razmere, gledali bi le, da čim gotovje pride v luknjo. Pri nas pa taka obzirnost. „Mož je oženjen, ima otroke itd., mu ne smemo škodovati.“ Vraga, kdo se pa med našimi nasprotniki briga zato, ali smo mi oženjeni ali ne, ali imamo otroke itd. Brez usmiljenja mora v luknjo, če kaj zagreši, večkrat celo po nedolžnem, samo da si kak hajlovec ohladi svojo velenemško jezo nad ubogim „bindišarjem“. Mi naj pa prizanašamo. Vsi hajlovski listi bi bili polni slovenskih imen, ako bi storil kak Slovenec kaj enakega, Slovenci naj pa še celo imena onih zamolčimo, ki nam pobijajo okna. Ne, ne boš! Le na dan ž njimi! C. kr. preiskovalnega sodnika v Velikovcu bi pa opozorili na zgoraj omenjeno dejstvo, da se je škoda povrnila pred obravnavo, ali šele potem, ko se je uvedla proti dotičniku že preiskava. Res čudno, da sodnik tega dejstva ni kar nič upošteval. Edino pravilno bi bilo, da se postopanje obnovi in pravega krivca izroči pravici. Saj menda postave niso samo za Slovence, temveč tudi za Nemce!

Št. Rupert pri Velikovcu. God sv. Cirila in Metoda se je tudi letos pri nas zelo slovesno obhajal. Na predvečer so goreli v naši župniji trije kresovi v Orličivasi, pri Holcarju in v Mrzlivodi, kjer so tudi rakete metali in v pozno noč mogočno s topiči streljali. Sploh se je cela naša okolica letos posebno po številnih kresovih odlikovala in pokazala svojo narodno zavest. Vrli šmartinski kmetje so zakurili tri kresove, eden je gorel tudi pri Jazbecu na Vodovnici. Želinjski narodnjaki so imeli tudi tri kresove, enega smo zapazili tudi na Peci. Ravno tako so tudi v Šmartinu in Želinjah topiči gremeli. Bog živi naše vrle slovenske kmete! V naši župnijski cerkvi je bila na god sv. Cirila in Metoda sv. maša z blagoslovom, pri kateri so bili vsi otroci naše „Narodne šole“ z zastavo navzoči. Končno so bili obdarovani s kruhom in medicino.

Železna Kapla. Ko že vse napreduje, smo se tudi mi kapelski gorjanci začeli probujati. Na predvečer praznika sv. Cirila in Metoda smo šli na 1600 metrov visoko Ojstro in tam smo zakurili lep kres in tudi topiči so se oglašali. Vse naše slovensko ljudstvo je bilo veselo. Tudi stari ljudje so se veselili tega dne in bi bili radi šli z nami, pa je bilo predaleč in previsoko. A mladeničev nas je bilo ogromno število. Lepo smo peli slovenske pesmi, da se je razlegalo po podjunski dolini in po naših gorah. Našteli smo pred dvema leti v podjunski dolini samo 32 kresov, letos pa 71. Na drugo stran proti Štajarski in Kranjski so jih videli 30. Bili so na Peci, Olšovi celo trije, Jezerskem vrhu itd., kamor je človek pogledal, vse se je svetilo. To je pač res dokaz, da se Slovenci zbujaajo!

Dob pri Pliberku. V nedeljo, dne 15. julija, je volilo lovsko društvo občine Blato pri Likebu v Dobu svojega načelnika. Prvikrat je zmagala tudi pri tej stvari slovenska zavednost. Dozdaj je vladalo med našimi kmeti mnenje, da je za ta posel zmožen samo Nemeč ali nemčur. Voljen je bil vrl narodnjak g. Tomaž Zdovc p. d. Zipelj

v Dobu. In prepričani smo, da bo vodil vse posle izvrstno. Slovenski kmetje! Zdaj, ko v vašem društvu ni nobenega izdajice, vrzite v društvu tudi nemški jezik proč. Programi naj se tiskajo v slovenskem jeziku in v slovenski tiskarni. Pokažite tudi tukaj, da v vaših žilah teče čista slovenska kri.

Ruda. Dne 4. julija zjutraj se je zgodila v Lipici velika nesreča. Tam podirajo sedaj fužinsko stavbo poleg Drave, kjer se je včasih pridno delalo. Pri ti priložnosti je padel star visok zid na dva delavca iz Vogrč. Enega, Gašparja Sadjaka, je ubilo, drugemu pa je bila noga zlomljena. Neprevidnost je bila vzrok te nesreče.

Prevalje. Posestnik in trgovec z lesom, Jožef Plešivčnik na Lešah, je prodal svoje posestvo, ki ga je pred nekaj leti kupil od učitelja Mörtl-na, domačinu Ulceju, ki je prišel pred kratkim iz južne Amerike v svojo domovino nazaj. G. Plešivčnik je pa kupil od g. Madile takozvani „dvor“ v Guštanju za 60.000 kron. To premembo lahko z veseljem pozdravimo, ker pride spet eno najlepših posestev nazaj v slovenske roke.

Guštanj. Poročila se je gdč. L. Dobrounig, bivša učiteljica tukaj, z g. A. Schenbrennerjem, uradnikom na fužinah.

Guštanj-Uršulska gora. Zdaj ko smo imeli krasne dneve, je marsikdo šel na kakšen izlet. Tako so tudi iz Guštanj dne 28. junija se napotili neki hajlovci na štiri ure oddaljeno Uršulsko goro. Tam so se v neki uti, kakor pravijo, zabavali, in tudi kakor je tu navada, na gori svoj imenitni heul vpili. Dva šele komaj par let šole prosta fantalina, ki sta potomca pristnih slovenskih staršev, pa sta zaradi nemške šole v Guštanju postala popolnoma nemška janičarja, sta si seve v svoji napetosti hotela ogledati tudi knjigo za tužce. Ko jo pregledata, morata seve tudi napisati svoja čudapolna imena. Da bi se pa pokazala za trdna Nemca, sta iztuhtala nekaj zoper Slovence, kar je odgovarjalo njihovi „visoki“ omiki. Bili so pa na gori tudi slovenski Štajarci iz Šoštanj in Slov. Gradca. Ko se vpišejo v knjigo, vidijo pobalinsko ravnanje. Vstali so takoj junaki in vprašali, kdo je to napravil. Ali naši „fortšritlerji“ so bili tiho in niso hoteli biti krivi. Tako je prišlo, da bi se bili od Štajarcev prav pošteno nalezli, pa ne vinca, ampak palice. Prišli so vsi prepadeni domov, in sedaj previdno molčijo. Tu se je pokazalo, kdo hujska. Naš narod ne, pristni Nemeč gotovo tudi ne več, kakor da brani svoj narod, ali janičar nima naroda, vsiljuje se tja, kamor ne spada, in to je hujskarija. Slava vam, ki branite narod slovenski!

Izpod Uršulske gore. (Surovost guštanjskih nemčurjev.) Bivši minister Gautsch se je nekdan zelo laskavo izrazil o „bliščeči nemški kulturi“; a gotovo bi te besede preklical in zagrnil svoj obraz od srama, ako bi videl sad te „bliščeče nemške kulture“, ki ga kažejo nekateri guštanjski nemčurji v Kotljah. Že poprej je neki guštanjski hajlovec (ime bi mogli navesti, ali za sedaj ga zamolčimo iz krščanske ljubezni) v gostilni pri Križanu „Slovenskega Gospodarja“, ki je bil lastnina gostilničarjeva, raztrgal, v kot vrgel in ga s pivom polil. Zadnjo nedeljo je zopet neki drugi guštanjski hajlovec v isti gostilni vžigalnice družbe sv. Cirila in Metoda z mize odstranil, vrgel na tla in jih je pohodil. Le-ta junaška čina „bliščeče nemške omike“ sta kazni vredna, ker nista nič drugega nego zlobno poškodovanje tujega premoženja, in oba guštanjska junaka naj se zahvalita dobroti g. Vastlna in njegove gospe, da nista radi tega prestopka kaznovana. Za sedaj se jima je še prizaneslo, a drugikrat bode takim predrznim guštanjskim „farfelčom“ svoje mnenje o takih junaških činih povedal g. c. kr. sodnik v Pliberku. — Kaj bi se zgodilo Slovencu, ki bi v Guštanju isto storil? Naj so torej guštanjski hajlovci v Kotljah malo bolj previdni in pohlevni, ker ako našim narodnim fantom enkrat prav zavre kri, ne bo se guštanjskim nemščim „farfelčom“ v Kotljah dobro godilo. Zato pozor! Ne izzivajte Slovencev, da se vam ne bo godilo kakor guštanjskim učiteljem in dvema guštanjskima smrkovcema na uršulski gori! Koteljski fant.

Društveno gibanje.

Vabilo k shodu izobraževalnega društva v Št. Jakobu v Rožu. Vrši se v nedeljo, dne 22. julija, ob 4. uri popoldne v „Narodnem domu“. Spored: Petje, tamburanje, govora in igra: Kukačica — modra ptica. Ustanovitev ljudske knjižnice.

Naznanilo. V nedeljo, dne 22. t. m., šentjakobska posojilnica ne uraduje. Načelstvo.

Dobrlavas. V nedeljo, dne 29. julija, popoldne po blagoslovu priredi izobraževalno društvo svoje mesečno zborovanje z raznovrstnimi predavanji v društvenih prostorih. Vstop imajo člani

in po članih vpeljani gostje. K obilni udeležbi vabi odbor.

Vabilo na 5. počeno zborovanje, katero priredi „Zadružna Zveza“ v Celju, registrovana za druga z omejeno zavezo, sporazumno s „pododborom za Koroško“ v zmislu svojih pravil za koroške posojilnice, v sredo 25. julija 1906, ob 2. uri popoldne v posojilniški dvorani gostilne pri „Orlu“ „Narodni dom“ v Velikovcu s sledečim sporedom: 1. Nagovor predsednika. 2. Kako urediti kontrolo o dolžnikih? 3. O enakomernem uradovanju in poslovanju. 4. Konstituiranje pododborov. 5. Slučajnosti. Z ozirom na veliko važnost predmetov, ki se bodo na tem zborovanju razpravljali, je pričakovati, da bode vsaka koroška slovenska posojilnica po več udih načelstva ali odposlancih zastopana.

Celje, dne 10. julija 1906.

„Zadružna Zveza v Celju“:

Mihael Vošnjak, predsednik.

Franjo Jošt, pisarniški ravnatelj.

Za koroški pododbor:

Valentin Weiss, načelnik.

Dr. Valentin Janežič, Valentin Krigl,
Leopold Pristou, Matej Ražun.

Vabilo na XXI. redno veliko skupščino „Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“, ki se vrši v Logatcu, četrtek, dne 2. avgusta 1906. Spored: 1. Sv. maša ob 1/2 10. uri v župni cerkvi v Gorenjem Logatcu. 2. Zborovanje ob 1/2 11. uri na vrtu, oziroma v salonu hotela „Kramar“ v Dolenjem Logatcu. 3. Prvomestnikov nagovor. 4. Tajnikovo poročilo. 5. Blagajnikovo poročilo. 6. Nadzorništva poročilo. 7. Volitev družbinega vodstva: a) 4 udov za upravnico dobo treh let. b) 1 uda za upravnico dobo dveh let. c) 1 uda za upravnico dobo enega leta. Po pravilih izstopijo letos naslednji udje družbinega vodstva: 1. Dr. Ivan Milan Hribar, 2. Ivan Murnik, 3. Dr. Iv. Svetina, 4. Andrej Zamejic. Med letom sta izstopila 1. Ivan Hribar in 2. Anton Žlogar. — 8. Volitev namestništva (5 članov). 9. Volitev razsodišča (5 članov). — Pristavek. — 1. Dne 2. avgusta odhod iz Ljubljane ob 5. uri 32 minut zjutraj. 2. Po prihodu v Logatec ob 6. uri 30 minut, od Trsta sem ob 8. uri 20 minut zajutrek v Gorenjem Logatcu pri g. županu Lenassiju. 3. Po zborovanju skupni obed v prostorih hotela „Kramar“ v Dolenjem Logatcu ob 1. uri. Radi obeda se je udeležencem zglasiti do 31. julija v hotelu „Kramar“. Kuvert brez pijače stane 3 K. 4. Po obedu razhod po Logatcu in okolici. Ob 5. uri vrtna veselica v hotelu „Kramar“. 5. Odhod iz Logatca proti Ljubljani ob 10. uri 27 minut zvečer. Prihod v Ljubljano ob 11. uri 25 minut. Proti Trstu odhod ob 6. uri 33 minut oz. 9. uri 27 minut.

Odbor slov. kat. akad. društva „Danica“ prosi, da se naslavljajo od 15. julija do 15. septembra t. l. vsa pisma in vse pošiljatve na tč. predsednika: phil. Mirko Božič, Idrija, Kranjsko, ker vodi sam korespondenco.

Dopisi.

Iz Spodnjega Roža. (Slovensko ne znajo ali nočejo znati.) Nekega prijetnega dneva se namenim tudi jaz peljati po novi železnici gor do Bistrice. Vstopim na postaji na Žihpoljah, ali kako me je presenetilo, ko že od daleč vidim samo nemški napis „Maria Rain“. Mislim si, kako pa to, saj je baje železniška uprava odločila dvojezične napise že od Celovca naprej! Ogledujem si bolj natančno postajo, in vidim vendar tudi nekaj slovenskega, namreč „Uhod“. No, sem si mislil, žihpoljski Slovenci se vendar ne smejo čisto prezreti. Zdaj se šele spomnim, kako se je celovski občinski svet zvijal in protestiral zoper dvojezične napise na postajah, in kako so „Fr. Stimmen“ javkale in stokale za voljo tega, da bi tudi Slovenec na domačih tleh videl svoj jezik, in se mogel z uradniki pogovoriti v svojem domačem jeziku. Nemški nacionalci so strašili občine, da bodo občine zelo trpele na ugledu, če bodo na postajah dvojezični napisi, in Nemci ne bodo zaradi tega zahajali tja. Ravno tako so skušali ostrašiti železniško upravo. Železniška uprava se je vendarle malo zbalala teh kričačev, in tako na postaji Vetrinj dala narediti samo nemške napise, in na Žihpoljah pri vходу par slovenskih, da je tako vsaj nekoliko potolažila dajčnacelne. O žihpoljskih Slovencih si je pa mislila, ti bodo pa tudi tako zadovoljni, ker so prepohlevne duše, in tako je za čas vse poravnano. — Ko sem si postajo nekoliko ogledal in stvar premišljeval, bil je že čas, da si preskrbim vozni listek. Stopim k blagajni in zahtevam po slovensko: „Prosim do Bistrice III. razred!“ Postaje-načelnik me ostro pogleda. Mislim si, nemara me hoče premeriti, če znam kaj nemški ali ne. Na to me vpraša: „Bis Feistritz?“ Odgovorim mu, da prosim do

Bistrice. In tako sva se pobotala. Ne vem, ali res ne zna slovenski ali le ni hotel znati. — Kmalu pridrdra vlak od Celovca. Vsedem se in hitro smo bili pod Humberškim rebrom. Čudne misli so mi nehote rojile po glavi, ko sem zamišljen gledal skozi okno v prepad. Spodaj de-roča Drava, nasipi čudno visoki, kaj, ko bi se v zelo deževnem vremenu začelo izpodpirati, tedaj Bog pomagaj! Črez pol ure bili smo na Bistrici. Na postajah „Svetnavas“ in na „Bistrici“ vidim že dvojezične napise. Mislim si, tukaj mora pa že več Slovencev biti kot jih je onstran Drave, ali pa se železniška uprava ni tako zbalala zamere pri „onih“, kakor pri Žihpoljanih. Ko se na Bistrici nekoliko razvedrim in okrepcam, bil je čas, da odrinem. Ko pridem na postajo, zahtevam vozni listek slovensko. Neki mlad fantič, ki je stal pri blagajni, me osorno pogleda in mi reče: „Deutsch reden“. Odgovorim mu: „niks deutsch“, nakar me vpraša po nemško, kaj hočem. Odgovorim mu zopet slovensko, in tako šele s težavo dobim listek. Ko se proč obrnem, slišim, da sta se z drugim uradnikom začela meni posmehljivo rogati. No, si mislim, lepi uradniki so to, če si bodo ti gospodje tak špas privoščali, jim bo zmiraj na razpolago, ker zdaj je šele začetek. — Slovenski poslanci in druge merodajne osebe naj bi poskrbele, da se takim žalitvam temeljito odpomore. Spodnji Rožan.

Velikovec. (Ciril-Methodova slavnost), katero je naša „Narodna šola“ v sredo dne 4. t. m. v proslavo godu slovenskih apostolov napravila, se je prav sijajno vršila. Udeležba je bila sicer bolj slaba, seveda ker je bil delavnik in se je deloma tudi že žetev začela, vendar je bilo navzočih kakih 150 udeležencev, med njimi deset duhovnikov in tudi nekaj posvetnih razumnikov. Posamezne točke slavnostnega sporeda so se, kakor vselej, izvajale prav izborna. Omenjam posebej spevoigro „Letni čas“, od katere sta se dva, namreč spomlad in poletje, predavala deloma s petjem, deloma v deklamacijah. Kosec in žanjica sta v tej igri nastopila v krasnih oblekah. Glavno zanimanje je pa zavzel igrokaz v treh dejanjih „Kraljica po milosti Božji“. Mlada kraljica (Rozalija Einspieler) je ravno prevzela vladno in je z veliko slovesnostjo v stolnici bila kronana. Vzgojena je res krščansko in ima tudi najboljšo voljo, poverjeno ji ljudstvo vladati po pravici in pravičnosti, ali slaba njena stran je njena ne ravno majhna prevzetnost. Vrnivši se od cerkvene slovesnosti v grad, zbere okrog sebe svoje dvorne gospe Berto (Neža Linhart), Matildo (Lizika Škof), Blanko (Lizika Lederer) in Vido (Micka Koch) k domači pobožnosti. Molijo skupaj Marijin slavošpev „Moja duša poveličuje Gospoda“, ali stavek „ki mogočne pahneš s trona“ mlado kraljico spravi ob vso pamet. Tako jo ovi izrek razsrdi, da dá vkljub svarilu dvornih gospe ukaz, da se mora iz vseh svetopisemskih knjig, ki se nahajajo v njenem kraljestvu, ta stavek črtati, češ to ni mogoče, da bi Bog vladarje s trona pahnil. Mlada vladarica se spozabi celo tako daleč, da pusti staro prijateljico grofinjo Tatijano (Franca Šnabl), ker odločno graja kraljičino ošabnost, v verige ukleniti in v ječo vreči. Ali kmalu mora ošabna kraljica občutiti resničnost gornjega izreka iz Marijinega slavošpeva in priznati, da je vsak vladar to, kar je le po milosti božji. Od slavnosti utrujena kraljica poda se, da se malo odpočije, v grajski vrt in zaspri ob priljubljeni klopi v hladni senci. Zdaj pride kraljičin angel varih (Leopoldina Kajžnik) spremljan od več majhnih angeljev in vzame speči kraljici vsa znamenja kraljeve časti, krono, kraljevi plašč in žezlo in ogrne kraljico s slabo, zelo okrpno cunjjo. Nato se angel varih sam obleče v kraljičino obleko in postane kraljici popolnoma enak, tako da ga celo dvorne gospe imajo za kraljico. Ko se prava kraljica prebudi iz spanja, čudom se čudi, da je zgubila vso kraljevo obleko

in je ogrnjena v tako slabo cunjjo. Glasno kliče dvorne gospe, one sicer prihitijo ali nobena je ne pozna, in ko pravi, da je kraljica, jo za noro razglasijo. Tudi že glad se pri kraljici oglašja in tako zahteva od dveh kmetskih deklic, Zefe (Micka Bruner) in Polonce (Micka Ravter) kruha. Ali deklice ji hočete kruha dati le pod tem pogojem, ako pred nji na kolena pade ter lepo prosi, kar kraljica končno tudi stori. Tako je bila ošabna kraljica dosti ponižana. Zdaj se ji prikaže angel varih v kraljičini opravi, se ji razodene, pove, da je bil od Boga poslan, da jo ponižuje in končno naroči, da nemudoma popravi storjene krivice. Prišedši nazaj v grad reši kraljica nemudoma angelu varhu dano obljubo, popravi glavno krivico, oprost grofinjo Tatijano iz ječe in jo vpričo vseh dvornih gospe proti odpusčenju. Vse skupaj h koncu nato zapojó pesem, ki proslavlja zgornji izrek Marijinega slavošpeva in s tem lepa igra konča. Reči se mora, da so deklice jako dobro igrale, posebno je ugajal še nastop kmetskih deklic Zefe in Polonce, ki ste govorile v koroškem narečju. Ko so otroci še navdušeno zapeli Ferjančičev „Venec narodnih pesmi“, so se udeleženci zopet razšli z vidnim zadovoljstvom nad tako lepo uspelo narodno slavnostjo.

Tisoči priznanj potrjujejo

da najboljše in najcenejše dobavlja

cerkvene paramente in oprave

neprekosno že 95 let stara tvrdka

Josip Neškudla

e. in kr. dvorni dobavitelj in tvorničar

Jabloné nad Orlicí, štev. 86, pošta istotam
Češko.

Prosi se natančnega naslova.

Ilustrovani ceniki, proračuni, izberki poštnine prosto.

Gospodarske stvari.

Črtice o govedarstvu.

(Piše Fr. Dular.)

V tisti deželi je blagostanje doma, v kateri napreduje živinoreja in v kateri cvete poljedelstvo. (Dalje.)

Pri krmljenju goveje živine se ravnajte po sledečih navodilih:

1. Molzne krave in počivajoče delavne vole nakrmite dvakrat na dan; delavne vole, mlada goveda in pitalno živino pa napasite trikrat vsak dan; zadnje morete tudi štirikrat dnevno nakrmiti.

2. Zelo vodena in sploh z vodo pripravljena krma se v želodcu hitreje prekuha in prebavi, kakor trda in suha, zategadel jo tudi večkrat pokladajte.

3. Klajo polagajte dan za dnevom o natančno določenem času; t. j. ob isti uri in ob isti minuti. Natančnost in red pri krmljenju je velike važnosti zato, da živina dobro napreduje in da zdrava ostane.

4. Vsako posamezno krmljenje razdelite vsaj na dva oddelka, t. j. pri vsakem krmljenju dajte živini dvojno klajo. Prvič pokladajte slabejše krmivo, a potem boljše. Dajte prvič n. pr. slame, potem pa sena, ali prvič poparjene rezanice, potem otrobov, zdroba in korenstva, nazadnje pa še sena.

5. Pokladajte po mogočnosti enako klajo v enaki meri.

6. Ne dajajte naenkrat preveč krme, temveč pokladajte rajši večkrat.

7. Delavnim volom ne dajajte vodene klaje, a za molzne krave pa ona vrlo godi.

(Dalje sledi.)

K št. 5690—1906.

Pozor!

Vojaško oskrbovališče kupi za sledeče okraje

Okraj	Leto	Velikost	Opomba
Maribor	za 1906/08	3910 m ² trdega	lesu za kurjavo Obravnava se bode vršila pri c. in kr. vojaški oskrbovalni zalogi v
Celje		956 „ „	
Ptuj		1094 „ „	
Ljubljana		1691 „ „	
Trst		5357 „ „	
Gorica		2815 „ „	
Celovec	za 1907/08	1000 „ mehkega	

Natančnejši pogoji se izvedó pri gori omenjenih zalogah, kjer se brezplačno dobijo tudi različni razglasi, v katerih je vse potrebno navedeno.

Gradec, dne 8. julija 1906.

C. in kr. upraviteljstvo 3. zboru.

Kupujte národní kolek!

Zitne cene

od 11. do 17. julija 1906.

Po uradnem poročilu deželne vlade z dne 18. julija.
Cene so za 80 litrov (biren).

Žito in sočivje	Celovec		Beljak		Pilberk		St Vid		Trg		Velikovec		Vojsperk		Žel. Kapla	
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Pšenica . . .			12	16			11	84							12	10
Rž	9	30	11	20			9	28							11	90
Ječmen . . .			10	88											10	14
Ajda	9	15	12	80											10	14
Oves	7	08	7	04			7	12							7	31
Proso																
Pšeno	16	80	17	28												
Turšica . . .			10	56			10	24							11	22
Grah																
Leča																
Fizol, beli .																
„ rdeči . . .																

Izveček iz poljedelskih poročil. Dà, dà, vročina! Če me je kdo v preteklem vročem poletju vprašal: Kaj bi, posebno pri delu na polju, proti hudi žeji storil, tedaj sem mu priporočal, kar s tem vsem mojim bralcem priporočam; poizkusil je in se mi zahvalil za dober svet, ter se nadejam, da bode marsikateri bralec teh vrstic, čeprav samo v mislih, storil isto: ako poskusi sam. Vzemí, sem mu rekel, 1 liter vode, pri-mešaj ji eno polno žlico, približno 15 do 20 gramov „Frankovega“ prídátka h kavi, katerega ima tvoja žena itak v kuhinji, in kuhaj to dobrih 5 minut, potem postavi ta prevretek na stran za 5 minut, da se sčisti, na to pa odliv prevretka postavi v klet, da se shladi (če ti bolj ugaja, lahko prideneš nekoliko sladkorja) in ga vzemi potem v steklenici s seboj na polje. — Najbolje je, če steklenico zagrebeš na kakem senčnatem prostoru, potem bode ta okrepčujoča pijača ostala dolgo časa hladna. Ako si žejen, popij precejšnji požirek tega mrzlega „Frankovega“ prevretka in čudil se bodeš, da te žeja ne bode zopet nadlegovala dolgo časa. „Frank“ torej ni samo najboljši prídátek h kavi, ker kot tak je itak splošno poznan, temuč tudi prav primerno sredstvo za žejo.

Lovske puške

vseh sestav, priznано delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporočá

Peter Wernig,

c. kr. dvorni izdelovatelj orožja v Borovljah, Koroško. Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Absolutno zajamčeno pristno mašno vino

priporočal je ljubljanski knezoškofijski ordinarijat veleč. duhovščini za nakup pri **kmetijskem društvu** (zadrugi) v **Vipavi** zato, ker je pod strogim nadzorstvom župnika-dekana v Vipavi. — Razpošilja se od 56 litrov naprej **fino staro in novo namizno vino** po 40 do 50 kron za 100 litrov loko kolodvor Postojna. — Vino je jako milega okusa, ker je napravljeno po novem francoskem načinu. — Večje množine se zaračunijo nekoliko ceneje. — V zalogi so tudi finejša sortirana vina, **pinela** po 50 K, **stari beli burgundec** po 60 K ter stara buteljska vina.

Zakonito zavarovano.

Vsako ponarejanje in ponatiskovanje kaznivo.

Edino pravi je

Thierryjev balsam

le z zeleno znamko z nuno.

Staroslaven neprekosljin zoper motenje prebavljanja, krče v želodcu, koliko, prehlajenje (katar), prsne bolezni, influenco itd. itd.

Cena: 12 malih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika posebna steklenica s patent. zamaškóm K 5.— franko.

Thierryjevo centifolijsko mazilo splošno znano kot „non plus ultra“

za vse še tako zastarele rane, vnetja, poškodbe, ture in ulčesa vseh vrst. — Cena: 2 lončka K 3-60 franko razpošilja le proti predplači ali povzetju

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.

Knjižico s tisoči zahvalnih pisem zastonj in franko.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah in medicinskih drogerijah.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se vljudno priporočá za natiskovanje vizitnic pismenih zavrtkov itd. po najnižjih cenah.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Dunajska cesta 19 — v Medjatovi hiši v pritličju — Dunajska cesta 19

sprejema:

1. zavarovanja vsakovrstnih poslopij, premičnin in pridelkov proti požarni škodi;
2. zavarovanja zvonov proti poškodbí.

Pojasnila daje in sprejema ponudbe **ravnateljstva zavarovalnice** ter postreže na željo tudi s preglednicami in ceniki.

Ta edina slovenska zavarovalnica sprejema zavarovanja pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko meri z vsako drugo zavarovalnico.

V krajih, kjer še ni stalnih poverjenikov, se proti proviziji nastavljajo spoštovane osebe za ta zaupni posel.

Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovancem popolno varnost.

Edina domača zavarovalnica! — „Svoji k svojim!“

Zdravilišče in

vodno lečišče

trebne brez posebnega zdravljenja. Dobro stanovanje v zdraviliškem domu in več vilah.

Zmerne cene.

Do oktobra odprto.

Postaja c. kr. dr. železnice, 1¼ ure od Ljubljane. Prekrasna gorska lega, popolnoma zavetno, milo podplaninsko podnebje. Vse vodno zdravljenje (sistem Priessnitzev, Winternitzev in Kneippov)

Kopališče Kamnik na Kranjskem. masaža, zdravilna gimnastika in elektroterapija; plavalni basin, senčnat zdraviliški park, izvrstna restavracija. Za nervoznost in za notranje bolezni tudi za okrepčanja potrebnega brez posebnega zdravljenja.

Kopališče Kamnik na Kranjskem.

Prospekte pošilja zastonj

dr. Rudolf Wackenreiter

zdravniški vodja in zakupnik kopališča.

Vinske in sadne stiskalnice

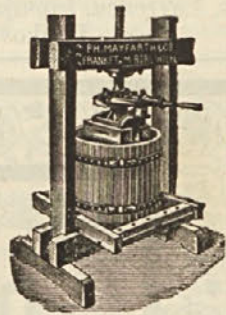
z dvojnimi stiskalom „Herkules“ za ročno obrat.

Hidravlične stiskalnice

za velik pritisek in velike učinke.

Mlini za sadje in grozdje. Obiralniki.

Povsem urejene moštarne, stalne in za prevažanje. Stiskalnice za pridelovanje sadnih in jagodnih sokov. Sušilnice za sadje in zelenjad, sadni lupilniki in rezalniki. Samodelujoče patentovane nosne in vozne brizgalnice za vinograde, sadje, drevje, hmelj, grenkuljico „Syphonia“. Pluge za vinograde izdelujejo in prodajajo z garancijo kot posebnost v najnovejši sestavi

Ph. Mayfarth & Comp.

tovarne poljedelskih strojev, livarne in parne kovarne

Dunaj, II./1, Taborstrasse št. 71.

Odlikovani z nad 560 zlatimi, srebrnimi kolajnami itd.

Obširni ceniki zastonj. — Zastopniki in prekupci se iščejo.

Želodčne kapljice (z varstveno znamko sv. Marka).

500 let je stara lekarna, v kateri se izdelujejo po izkušenem zdravniškem receptu želodčne kapljice (z varstveno znamko sv. Marka). Te želodčne kapljice, ki so izgotovljene po receptu, ki ga mi je dal zdravnik na razpolago, so se izborno obnesle zavzdrževanje zdravja, ker je dokazano, da je

Postavno zavarovano.

nervoznost, bledičnost, nespečnost, migrena, glavobol vedno le posledica slabe prebave, in vsled tega pomanjkljive tvoritve krvi. Kapljice izborno učinkujejo pri prehladi želodca, želodčni slabosti, slabi prebavi in ž njo zvezanem telesnem zaporu in breztečnosti.

Izpis iz skoraj vsak dan mi prostovoljno priposlanih zahvalnih pisem:

Z Vašimi želodčnimi kapljicami sem zelo zadovoljen, ker so ozdravile mojo hčer dolgoletne bledičnosti. Prosim, pošljite mi za 8 kron še 2 tucata. Z odličnim spoštovanjem HENRIK KUBRICHT, krajevni sodnik v Radenburgu. — Vaše želodčne kapljice so moji ženi čudovito pomagale proti želodčni bolezni. Pošljite mi zopet 12 stekleničic. JOSIP SCHNEIDER, hišni posestnik na Dunaju, Videnska glavna cesta.

Želodčne kapljice se pošiljajo:

1 tucat za K 4.—, 3 tucati za K 11.—, 5 tucatov za K 17.—,

franko zavoj prosta pošiljka, ako se znesek prej vpošlje ali po poštne povzetju. Razpošilja edino le mestna lekarna v Zagrebu, Markov trg št. 6, poleg cerkve sv. Marka.

Tovarna za kmetijske stroje.

Kdor potrebuje kak **kmetijski stroj**, naj se obrne naravnost na tovarno

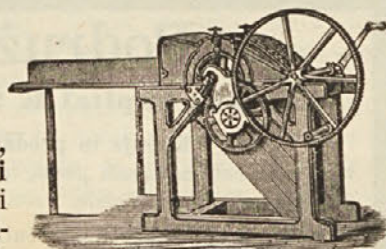
Konrada Prosch-a,

v Celovcu, Adiergasse šte. 19.

nasproti c. kr. kmetijske družbe,

kjer se dobijo najnovejše mlatilnice, slamoreznice, gepeljni in razni drugi za kmetijstvo potrebni stroji ter tudi taki **vodovodi**, ki sami vodo gonijo iz globoko ležečih studencev na zemljišča, katerim vode primanjkuje. (Glej podobo na levi strani.)

Cenike pošilja zastonj.

Neenaka mera.

Odraslim je poletje bajen čas: Priroda deli poleti najbogatejše darove, milijonom delavnih ljudi pa donša težko pričakovana dopusta, odpočitka, potrebnega za zbiranje novih moči za težki boj za obstanek, ki je dandanes vedno težji in ki zmerom več zahteva od duha in telesa. Z drugačno mero pa deli poletje tudi najmlajšemu delu človeštva, novorojenčkom, dojenčkom, osebno pa podaja tistim otrokom, ki morajo biti brez materinega mleka, poletje le nevarnosti

in boleznim. Driska razsaja pri takih otrokih in umrljivost bi bila velikanska, če bi zdravniki poslednji čas ne imeli pri rokah zdravila, ki se vsestransko dobro obnaša in ki ga s polnim uspehom rabijo proti vsem onim boleznim, ki se lotevajo tistih otrok, ki nimajo materinega mleka. To je pa Kufeke-jeva otroška moka, prav izboren pomoček proti vsem poletni se pojavljajočim želodčnim in črevesnim boleznim dojenčev in majhnih otrok. Ta moka, dodana kravjemu mleku, dela mleko v otrokovem želodcu lažje prebavno, zmanjša vretje v želodcu ter bolezenskim kalem vseh vrst,

kar je prav važno, daje s tem le slabo podlago. Zaradi enakega obsega redilnih snovi, kakor jih ima materino mleko, je Kufeke-jeva otroška moka izvrsten izdelek, ki osobito tudi bistveno pospešuje tvoritev mišic in kosti v otrokovem telesu. Kufeke-jeve otroške moke, ki jo zapisuje na tisoče zdravnikov, bi ne smelo manjkati v nobeni hiši, ker mladi materi bistveno olajšuje težko skrb racionalne prehrane nje majhnega ljubljence in si jo zaradi razmeroma nizke cene tudi povsod lahko nabavijo.

Svoji k svojim!

Opozarjamo vsakega varčnega rodoljuba na edino hrvatsko zavarovalno zadrugo

„CROATIA“

pod pokroviteljstvom kralj. glavnega mesta ZAGREBA.

Ista zavaruje na Štajarskem, Kranjskem in Koroškem vse premičnine, živino in pridelke proti ognju po najnižjih cenah.

Vsa pojasnila daje:

glavni zastop „CROATIE“ v Celovcu

Valentin Jug, benediktinski trg št. 4.

Zastopniki se iščejo po vseh večjih krajih Koroške.

Popolno orodje za orodniškega kovača

proda Šimen Kramer, orodniški kovač na Ricinju št. 15, pošta Velikovec.

Lepo posestvo

se proda z dobrim novim zidanim gospodarskim poslopjem, ki obsega 20 oralov njiv, 6 oralov travnika, 9 oralov pašnika in 39 oralov lepega gozda, domač mlin in kovačnico. Kupna cena je 14.000 kron. Več pove Anton Köhel p. d. Köhel v St. Lovrencu, župnija St. Peter na Vašinjah, pošta Velikovec na Koroškem.

Več učencev

sprejme v uk pri dobri oskrbi

Gasper Krasnik,

kleparski mojster v Celovcu, na starem trgu št. 10.

V župnišču na slovenskem Koroškem se takoj ali pozneje sprejme v službo

kuharica

katera se razume tudi na gospodinjstvo; kje — pove upravništvo „Mira“.

je varstvena znamka za **ceres-jedilno mast** (iz kokosovih orehov)

in **ceres-sadne soke.**

Gospodinja, ki hoče skrbeti za zdravje svojih, rabi ceres-jedilno mast pri praženju, pečenju in kuhi ter postavi kot pijačo ceres-sadne soke na mizo.

Tvornica hranil „Ceres“, Aussig.

Izdelovanje je pod kemično kontrolo po c. kr. ministrstvu notranjih zadev potrjenega preiskovalnega zavoda za živila, Dunaj, IX., Spitalska ulica 13.

Kupci ceres-jedilne masti imajo pravico, blago v izvornem zavoju dati brez stroškov preiskati v tem zavodu.

Rastlinski liker in rastlinska grenčica**„JELEN“**

sta sestavljena iz najzdravilnejših planinskih rastlin, podpirata in pospešujeta prebavo, krepita želodec in ž njim celo človeško telo ter sta vsled teh svojih odličnih lastnosti najboljša izdelka te vrste.

Edini izdelovatelj:

Anton Jelenec v Idriji,

imetelj rastlinske destilacije „JELEN“.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2.000.000.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Prodaja srečk proti mesečnim odplačilom.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitlinske kavalje.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. — Podružnica v Spjletu.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čekli in nakaznicami.